Ч. 30. Чернівцї, пятниця дня 9. (21.) лютого 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Ґоровіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ
щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.
Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)
Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Справа мов на Буковинї.

—o—

(Конець).

Роспорядженя з 1860 р. в поодиноких своїх частях в нашім краю так само не можна перевести, як наведений в інтерпеляциї арт. XIX основного державного закона про загальні права обивателїв, аж до своїх остаточних наслїдків. Впрочім становить сей артикул, як то вже кілька разів найвисші інстанциї висказали, головно принцип рівноправности уживаних в краю мов, але зовсїм не рішає незвичайно трудного і запутаного проблєму язикової справи, а навіть не старає ся рішати, як се стало ся н. пр. що-до поставленого в тім самім основнім законї принципу про охорону особистої свободи і домашного права, права товариского і зібрань через специяльні закони. Чи рішенє сего питаня можливе в дорозї законодавства і о скілько, се обговорювати не моя річ; але позваляю собі вказати на те, що часто наводжений арт. XIX сегодня дає судівництву в конкретних случаях дуже непевну підпору; прецїнь навіть у наших найвисших інстанциях про уживані в краю мови суть цїлком противні гадки; одна інстанция уважає лише ту мову за уживану в краю, котрою говорять у відповідній громадї, а иньша інстанция кожду де-небудь в краю уживану мову уважає за краєву.

Коли вже, як ми се кождого дня можемо спостерегти, рішенє язикової справи на принципі рівноправности навіть в таких краях, де лише два народи один коло другого мешкають, сполучен з найбільшими трудностями і часто не дає ся зовсїм полагодити; то мусимо спитати себе, чи се взагалї на Буковинї аж до подрібностий коли небудь буде можливе, де — хочу лише о трех найчисленнїйших народах говорити — тї три народи в краю, в повітах, в громадах, а навіть в поодиноких місцевостях помішані між собою, так що ми не маємо анї одного судового повіту з одноцїльним населенєм, але за те заступлені в найбільшій части судових повітів а навіть в богатьох громадах всї три народи.

Серед таких обставин перевести язикову рівноправність, то значило би, що має бути правилом знанє всїх трех мов в письмі і слові у судиї, адмінїстрацийного урядника, адвоката, коротко сказавши більше-меньше у всїх, котрі стоять з народом в урядових зносинах: адвокат мусїв би свої поданя писати з рівною старанностю і докладностю у всїх трех мовах, судовий прокуратор мусїв би у всїх трех мовах оскаржувати і заступати суд, судия мусїв би у всїх трех мовах видавати вирок, а адмінїстративний урядник мусїв би свої нераз дуже запутані розправи з рівною певностю у всїх трех мовах перевести і свій осуд видати.

Я позволив собі вже попередно висловити мою гадку, що просто неможливо зробити у сих кругах урядничих знанє всїх трех мов правилом. Може менї скажуть, що се для переведеня язикової рівноправности навіть не коньче потрібне, бо вистарчає знанє двох краєвих мов; можна би потім придїлити до повітової власти одного або більше урядників, котрі вміють тї мови. Та на се я мусїв би відповісти, що для службового ужитя урядника міродайні передовсїм єго здібність, до чого належить також можність устного зношеня з населенєм, єго вірність і лїта служби, а аж в другій лїнїї більше знанє мов, і що серед таких обставин, коли надто знанє краєвих мов зовсїм не рівномірне що-до руского і волоского, цїлком не можливо кождий уряд заосмотрити урядниками так, щоби він був певний що-до знаня краєвих мов в письмі і слові.

Але навіть і сим не була би язикова рівноправність забезпечена, бо службовий інтерес жадає вже давно при великім розмірі наших аґенд, а при трудности поодиноких аґенд, щоби також при повітових урядах аґенди роздїлювати після рефератів; начальник уряду не міг би отже придїлити урядовий акт, котрий принципіяльно мало-б ся полагодити по руски, власне тому урядникови, котрий по руски знає, але іменно тому, до котрого реферату той акт належить.

Можна би легко доказати ще дальше недогідности цїлковитої язикової рівноправности в урядї; але я не хочу удавати ся

Листи з села до редактора „Буковини“.

—o—

На що Русин працює?

Не так то давно завзивали Ви, поважаний пане Редакторе, в своїй часописи людий, щоб подали Вам до відомости, що роблять в хвилях вільних від занять заводових. Та ледво чи найшлось багато таких, щоб якою роботою похвалились? Бо-ж, мовляв, між Русинами яке водить ся? В одних нема вільного часу від заводових занять, тож і нїяк їм що робити, другі-ж у вільних хвилях нїчим не займають ся, бо на те-ж і є вільні хвилї, особливо у руских людий. Русин працює, трудить ся, робить нераз дуже щиро та ревно лиш на те, щоби потім нїчого не робити, відпочивати. Се ідеал руского житя, а стремлїнє до сего ідеалу виробляємо в собі вже з молоду. Учить ся школяр, з надїєю, що скінчивши школу, більше вже нїколи нїчого не буде учитись. Трудить ся, працює молодий чоловік в якім заводї, з трудом і мозолою добиває ся висшого становища в надїї, що на нїм не много або й нїчого не треба буде уже працювати: а і смерть мабуть Русинови не дуже страшна длятого, що кінчать ся з нею всякі труди, а начинає ся вічний супочинок. Тому то кидають ся у нас люди так радо на мізерну і зависиму службу в урядах державних, або в званю духовному, де сам завід без огляду на личну працю, запевняє яке таке удержанє, — а так мало посвящає ся завода практичним, в котрих при невсипучій праци і енерґії чекати-б їх могла сьвітла будучність. Та ба! Ту тота біда власне, що запевненє сьвітлої будуччини спочиває не в декретї чи грамотї номінацийній, а в тій праци і енерґії. Наш Русин волїє бїдити, гнути карк і нарікати, щоб лише не дуже мозолити ся, а знана річ, що хрестянин наш не поквапить ся на найлїпший заробок, коли є ще в коморі кварта муки, при котрій може спокійно, хоть не дуже достатно та сито, на печи лежати. Ся вдача відбиває ся *і в нашій народній роботї.* І тут нема у нас замилуваня чи почутя тої безнастанної, неусипної працї, а все лиш якесь хвилеве, доривочне. Люди роблять щось, рвуть ся нераз до роботи з горячкою, але все лиш немовби длятого, щоби потім мати спокій, що і они щось зробили, все лиш для патенту, управняючого їх нїчого більше не робити. Тож і не слїд домагати ся від Русинів, щоби хвалились якою роботою в вільних хвилях, бо тої они або ще не доробились, або доробились гірко не на те, щоб і тогди ще працювати.

Що Русин любить?

За те наш Русин любить у вільних хвилях побалакати. В містах на „Бесїдах“, а на селах любить зійти ся з сусїдом чи знакомим, щоби в милїй розмові розвести душу тим, що єго болить і через що він радїє. Тут дає він волю розбурханому радостю і прибитому горем серцю, дїлить ся з другом втїхою над відрадними проявами нашого житя духового, тїшить ся здобутками нашого майна народного, або сумує спільно над невдачами. Тут укладають ся нераз тисячні пляни народної роботи, котра на жаль найчастїйше на тих плянах і кінчить ся. Все-ж се гарна річ — тї дружні товариські поговірки, особливо коли поталанить на щирого та розумного сусїду. Обговорюванєм таким проясняють ся справи народні, а їх така сила! — та ще такі попутані, що сам думаєш, думаєш та нїяк толку не розбереш.

До чого ми додумались?

Ось в новійших часах, побачили наші люди, що годї всїм за полїтику братись, та що вкінци не така то легка та поплатна річ в нинїшних часах. Прийшли помалу люди до пересьвідченя, що тон і напрям в полїтицї надають не виступаючі дїєві люди, одиницї, а сила економічного розвою народного. До того-ж найновійші сумні прояви еміґрацийні — де люде темні, непросьвічені, голодні і нагі, гнали стрімголов, на поталу в руки простих визискувачів-факторів, *не маючи довіря до своєї інтелїґенци*

на чужі поля і позволю собі виказати наслїдки повної язикової рівноправности на однім прикладї з полїтичної практики:

Припустїм, що в одній з наших мішаних громад, Качицї, Солцї або Волоскім Банилові, мають відбути ся комісийні переговори в зелїзничих, дорогових або водно-правних справах, причім правильно має бути богато людий з усїх частий громади. Возьмім, що комісар і секретар знають всї три краєві мови і заразом мови уживані в тій громадї і розправляють з людьми в тих мовах; а опісля приходить списанє протоколу і переслуханє знавців. Комісар розпічне може після давної привички протокол писати по нїмецки; але єму перебивають словами: „Сего ми не розуміємо, протокол а головно зізнаня знатоків мусять в протоколї бути списані по волоски“. Того самого може схочуть також Русини, і коли комісар ломить собі над тим голову, як зробити той протокол, обзиває ся може ще один голос: „Прошу, ту є й Поляки“.

Оставте менї дальший опис сеї чудної розправи, я не міг би єї навіть описати, бо я не знав би на місци бідного комісаря, як перевести єї з увзгляднене́м жадань щодо язикової рівноправности.

Прошу мати на увазї, що коли-б язикову рівноправність на Буковинї хотїло ся перевести цїлковито, такі случаї трафляли би ся щоденно, може ще в більше драстичній формі. А коли би сей принцип введено також у найвисших інстанциях, то мали би ми певно апарат, котрий би в язиковім взглядї був вправдї дуже інтересний і дивоглядний, але що-до своїх властивих праць на поли адмінїстрациї і судівництва мабуть був би малозначним!

Сим пожертвовано би суть річи формі, не піддержано би правдивих інтересів жадного народу, а натомісць ушкоджено би інтереси всїх рівномірно.

При сїм ми ще не розважили, що законно ще не рішено, що на Буковинї має бути краєвою мовою; бо мінїстерияльне розпорядженє з 1860 р. покликує ся при наведеню краєвих мов власно лише на традициї. Позаяк, як ми то перше бачили, навіть основний державний закон не означає докладно понятє уживаня в краю мови, то можна на питанє, при якім найменьшім числї народу можна єго мову назвати уживаною в краю, відповісти цїлком довільно. Отже дуже легко можливе, що на Буковинї знайде ся ще четверта мова, котра схоче також користати з язикової рівноправности; а правительство може не мало-б навіть причини тому спротивитись, бо єї до того часу й так вже досить запутаний і отяжілий апарат через те не міг би більше стратити, а за се принцип щось виграв би.

Не маю наміру провадити з інтерпелянтами полєміку в сїй річи, бо думаю, що нїхто не хоче переведеня язикової рівноправности в урядї в такій мірі, щоби се спинило управильнену і добру адмінїстрацию. Коли я проте позволив собі обговорити ті наслїдки, то стало ся се по розвазї, що повставший раз рухи на язиковім поли не устає так легко і доводить часто далеко по-за цїль, яку зпочатку мало ся на оцї; і стало ся се з обави, що цїлком оправданий розвоєм національного житя рух зміг би против волї єго справників і прихильників довести в своїм дальшім розвою до постепенного усуненя нїмецкої мови з уряду і публичного житя, котрого то явища я в інтересї краю і держави дуже жалував би.

Нїмецка мова завдячує своє теперішне становище в урядї і публичнім житю на Буковинї зовсїм не законному примусови або може обставинї, що она є матерною мовою осїлих в краю Нїмцїв, але загальному узнаню, що она, як жадна иньша з краєвих мов, може посередничити для зносин між населенє́м краю і з заходом. Сю задачу виповнювала нїмецка мова більше як через сто лїт ; край в тім часї піднїс ся економічно і культурно і може супокійно в сїм взглядї мірятись з своїми сусїдами; але нїмецка мова показала ся — а се після моєї гадки найбільше заважує — цїлком невтральним средством зносин, бо що є нїмецкого в краю, то прийшло до краю нїмецке, через нїмецку мову не змінила ся язикова границя нїгде, анї одно село через ню не знїмчило ся; в нїй нема жадного небезпеченьства, а скорше єсть охорона для національного посїданя иньших народів.

Евентуально може з часом прийде до того, що нїмецку мову яко средство зносин в урядї і публичнім житю похоронить допроваджений до послїдних консеквенций принцип язикової рівноправности; я припускаю, що другі народности сю нїмецку урядову і комунїкацийну мову похоронять і уважати муть себе єї веселими наслїдниками; але хто був би в сїм випадку справдїшним наслїдником? Се дуже інтересне питанє, а шанси для наслїдства повинні би вже тепер розбирати ся, поки поведе ся до гробу того, котрий мав би лишити мниме наслїдство.“

НОВИНКИ.

ЧЕРНІВЦЇ, дня 20. лютого 1896.

Майже що дня з ріжних руских сїл Буковини, особливо з тих, в котрих є читальнї „Рускої Бесїди“ і що близше Чернівцїв, приходять селяни до „Народного Дому“ в Чернівцях за порадою. Завів ся тут гарний звичай, що селяни, не маючи на селї від нїкого поради, хиба від учителя, з повним довірем відносять ся до черновецких Русинів. Закладає ся нова читальня, або відбувають ся лише загальні збори читальнї, селяни зараз приходять до „Народного Дому“ з просьбою, аби хто з тутешних Русинів поїхав до них з наукою. Бажають собі читальники заложити крамницю, приходять також по інформациї. Треба їм поради правничої, тодї також дорога до нашого порога. І так у всїм. Заразом „Народний Дім“ заміняє ся часто на заїздний дім, селяни ту ночують, коли мають яку орудку в Чернівцях. Приходить їх нераз і по кількаайцять осіб разом і притім уважають своїм обовязком принести якусь допись для редакциї „Буковини“. З уст тих ріжних селян чуємо ми їх жалї і нарікaня на байдужих до селян панотцїв, на несовістних двірників і т. п., чуємо і їх вдоволенє, коли їм що добре поведе ся. Дуже нам подобає ся то довірє, з яким наші читальники відносять ся до інтелїґентних Русинів. Против кого они нераз просять о раду? Против своїх власних людий в селї, котрі їм ставлять найбільші перепони в дорозї до науки і добробиту. Як у войску пан капраль, селянин з роду, дуже часто не має серця до вояків, таких самих селян, як він, не має серця гірш чужого чоловіка,

---

і найщирійших порад та перестoрог — заставили многих щирих людий серіозно призадуматись над тим, що 30-лїтна наша діяльність просьвітно-економічна майже і слїду на народї не лишила. Заворушились наші люди і стали думати, радити, чи не брати-б ся нам інакше до сеї роботи, стали розмишляти о якійсь орґанїзациї економічній. Почин до сего, як годилось, дало товариство „Просьвіта“, скликавши до Перемишля перше віче господарско-промислове, на котрім в трьох рефератах заступлений був теперішний напрям нашої роботи на сїм поли. Проф. Прийма мав вказати дорогу, по якій вести нам торговлю і крамарство, Др. К. Левіцкий мав подати спосіб орґанїзациї здорового кредиту для селян, а о. Негребецкий мав указати на занедбаний стан господарства рільного, та подати способи, пояснити приряди, яких ужити треба, щоб тая господарка стала більше видатна, продуктивна. Найживійшу дискусию викликала тодї справа кредиту селяньского. Забирали в нїй голос о. Д. Танячкевич, о. Джулиньский і иньші, тож не диво, що і по селах справа ся, яко найживійша нинї, у всїх кружках людий, що для справ народних не байдужі, живо обговорює ся.

Думками про ті справи рад би я і з Вами п. Пане Редактор, подїлити ся; може они причинять ся хоть у части до поясненя многоважної справи нашого народного розвою. Гадки ті подаю яко вираз опінїї многих щирих людий наших. О тій справі дискусия, помимо запавших резолюций вічевих і загальних зборів „Просьвіти“, довго ще повинна бути отворена.

Диспозицийний фонд війтівский.

Др. Левіцкий заявив ся в рефератї своїм за касами громадскими і завзиває людий до дальшого закладаня таких кас. Чи щаслива се гадка, можна сумнївати ся, коли поглянути, як розвивають ся і сповняють свою задачу ті каси, які нинї вже по громадах істнують. Стоять они під виключним зарядом війтів та їх асесорів, без жадної контролї і впливу на удїлянє позичок — прочих громадян. Війти жичать з них гроші своїм кревнякам, кумам та поплечникам, так що каси ті становлять немов би диспозицийний фонд війтівский, для удержаня їх впливу і продовженя in infinitum каденций їх війтівскої власти. З кас громадских пожичають гроші по більшій части самі дуки сельскі, та користують ся ними через цїлі десятки лїт, коли бідному не удасть ся майже нїколи захопити гроша звідти для свого заратунку. Отже замісць ширити ідею самопомочи, підпомагають каси громадскі сїльске можновладство і витворюють спекулянтів та кулаків громадских. До того-ж при чим раз більшаючім зростї елементу жидівского по селах, можуть перейти з часом ті каси під вплив жидівский, бо знана річ, що жиди хоть до тепер суть в малім числї, старають ся і уміють своєю проворностю захопити вплив у свої руки на управу маєтку громадского. Що-ж допервa стало-б ся з тими касами по заведеню збірних громад окружних? Роздїлянє і стяганє пожичок поручено би певно війтам окружним, через що мусїли би люди при пожичцї і віддачи гроший ходити на друге або третє село та дбати о ласку такого правдивого пана війта. Той знов умів би певно лїпше як нинїшні війти покористуватись таким вимовним арґументом як кредит, щоби при всяких виборах і голосованях достарчати певну фалянґу слїно послушним на коменду виборців. Тяжко нам прото одушевлятись до тих кас, котрі коли ще не суть, то легко можуть статись чистою язвою народною, а коли би мимо своєї неповоротности могли з часом розвинути ся, то замісць до уморальненя людий, служили би в будуччинї, як вже по части і тепер служать, до їх деморалїзациї і визиску. Закладанє кас громадских було би лише повторенем промаху наших батьків, котрих щирим заходам завдячити мають своє істнованє нинїшні каси громадскі, а на них то розчарувались в своїх надїях вже самі основателї. Впрочім і найлїпше ведені каси громадскі не можуть принести тих користий культурних, яких від добре улагодженого дешевого кредиту ожидати ми повинні.

(Конець буде).

так і в селї ворогом селянина буває не лише жид, двірник або хто иньший, але таки і свій чоловік, темний селянин. Як боре ся день з ночию, так і прозрівші селяни мусять перемагати ся з темними, неосьвіченими своїми сусїдами, а борба та звичайно далеко тяжша, нїж з чужими ворогами. Тому то ми мусимо жадати таких панотцїв і учителїв по селах, щоби мали серце до селянина, щоби не підтримували темних людий против таких, що горнуть ся до науки. Тому то ми такі раді, що селяни з таким довірєм відносять ся до черновецких Русинів-народовцїв. Іде до лїпшого, а не до гіршого, наша добра справа вже перемагає.

З Лужан дістали ми таке письмо від одного господаря: „Дня 18. с. м. була в нас соборна служба божа в каплици, котру відправляли унїятскі панотцї: Майковский з Кіцманя і Добряньский з Чернівцїв. О. Добряньский казав проповідь дуже гарно. Наші люди через пять лїт не чули від о. Дана нїякої проповіди; тому проповідь о. Добряньского запала нам всїм до душі. По службі божій зайшли оба панотцї до Петра Мадая на обід, причім було з сорок людий. Притім дїти дістали від панотцїв дуже красні образки і тепер дуже тїшать ся. Ми дякуємо тим панотцям красно за їх труди. Тепер ми маємо вже на місце о. Митра Дана иньшого панотця о. Кавтиша, за котрого ми дякуємо і правительству і консисториї. Богу дякувати, що о. Дан вступив ся; тепер наша громада буде спокійна; будем Бога просити, аби настали в селї иньші часи.“

В справі руского „Сокола“ у Львові, про котрого загальні збори ми подали в 26. числї новинку, пише нам проф. Роман Цеглиньский зі Львова, що зміст его промови подано в „Буковинї“ невірно. „Я — пише він — зазначив іменно факт, що С о к і л не може розвивати ся правильно з причини партийного роздору Русинів взагалї, специяльно же з браку єдности і однодушности між членами. Що до демократизму, о котрім я говорив, то справдї менї бачить ся, що мене зрозуміти Ваш дописуватель не хотїв. Зачепив я о ту точку тому, що наші члени ремісники нераз менї жалували ся, що деякі бувші члени С о к о л а з інтелїґенциї ними гордують або їх понижають при деяких нагодах; отже я заявив, що таких людий, котрі так собі поступають, годї числити до інтелїґенциї. Ті слова викликали справдї велике вражінє у слухачів і оплески, а не подобали ся лише Вашому дописувателеви“. Дальше письмо проф. Романа Цеглинского посьвячене здогадам що-до дописувателя і не простує нашої новинки в нїчім.

Чуємо ся обовязані відповісти на слова п. професора. І ми і певно наш дописуватель, котрий у своїм житю зложив богато доказів на те, що єсть щирим демократом і нїколи не поважив ся гордувати ремісниками, годимо ся з думкою п. Ц., що справдї треба жалїти тих інтелїґентів, котрі понижають ремісників. Се справдї може бути перешкодою для розвою такого товариства, як С о к і л. Для усуненя такої кастовости найде виділ Сокола у нас як найбільшу підпору. І нема також найменьшої підстави підозрівати нас і дописувателя, що ми мов би то не бажаєм розвою С о к о л а. Противно, іде нам так добре, як і видїлови С о к о л а о єдність і однодушність між членами сего товариства. Ріжнимо ся в поглядах мабуть лише в тім, що виділ С о к о л а надіє ся утримати разом в товаристві Москалїв і Русинів, а ми в то не віримо. Засада наша така, що Сокіл мусить стояти на народнім ґрунтї. В оборонї сеї засади приходить ся поневолї зачіпити функціонарів Сокола л и ш е в т і й ц і л и, щоби подумали над дальшим розвоєм товариства. Не лиш горда кастовість єсть перепоною до розвою Сокола, але ще більше то, що у нїм находять ся москвофіли, елемент в руских товариствах завсїгди розкладовий. Тут треба глядати причини незгоди і усунути еї. Москвофіли до своїх товариств народовцїв не принимають, а декотрі народовцї львівскі все ще думають, що з ренеґатами дійдуть до ладу. Чудна річ, аби полїтичний розлад партийний мав вплив на ґ і м н а с т и ч н е товариство, але коли в товаристві більше домашної полїтики як ґімнастики, то не диво, що яко ґімнастичне товариство оно не може добре розвивати ся. Сподїваємо ся, що заходам проф. Ром. Цеглиньского і видїлу С о к о л а удасть ся, поставити товариство на чисто-народнім ґрунтї, а тодї ми певні, що наш Сокіл стане тим, чим єсть Сокіл у Поляків. Ми нїчого більше й не бажаємо собі.

Нераз у нас говорить ся, — каже „Посланник“ — що наш селянин дуже тяжкий до науки та не радо бере ся до читаня всяких книжок і часописий. Так оно зле не єсть. Все залежить від розумного „проводу, заохоти або й принуки. Малисьмо і такі случаї: Було село велике, де не розходилась і одна книжочка місийна. Умер сьвященник, прийшов завідатель на короткий час. За той час розходилось в тім селї аж 100 книжочок місячно. По тім сьвященнику прийшов на тоє місце другий і знов не розходить ся нич. Там, де той завідатель пішов, не йшли книжочки давнїйше, аж коли він настав, знов розходить ся велике число. Чиж се не ясно? Не кажемо вже о сотках примірників, але чей 5 книжочок могло би всюда розходитись? Не винуймо отже у всїм нарід! До б. п. Ігнатия Рожаньского в Калуши прийшов був раз пішки один селянин аж з під Унґвару за книжочкою о св. В. М. Георгію. До 30 миль зробив сей селянин, щоби дістати до рук малу книжочку! Котрий нарід такими примірами повеличаєсь?

В річницю смерти архикнязя Альбрехта дня 18. с. м. відбуло ся в рускій церкві катедральній в Станиславові поминальне богослуженє, відправлене войсковим душпастирем о. Касияном Куницким в присутности епископа Куіловского, цїлого официрского корпуса і урядників войскових, з ФМп. Лямберґот і ґенералом Кравсом на чолї. Були також представителї урядів і численні вірні.

Сего року в Галичинї будуть дальше вести ся роботи коло управильненя берегів Днїстра між Розвадовом а Журавном, Золотої Липи, Буга, і осушеня стоянівских болот. Задумують також направляти береги середної части ріки Гнилої Липи від Руди до Бурштина і забудовувати потоки Днїстра. Та робота має тягнути ся 15 лїт. Великих гроший на то треба.

Електричне осьвітленє завело у себе від кількох днїв місто Перемишль, що в послїдних часах скоро розвиває ся. Що-до електричного осьвітленя випередило Львів і взагалї єсть першим містом в Галичинї, котре завело у себе ту новість. Дня 25 с. м. наступить торжественне відданє центральної електричної стациї в заряд міста фірмою Сіменс і Гальске, котра перевела всї технїчні роботи. Позичку на осьвітленє дав місту банк гіпотечний. В Галичинї приготовлюють таке осьвітленє ще міста: Ряшів, Станїслав і Тернопіль. Крім того наміряє Станїславів вибудовати у себе електричний трамвай.

Про пожар Київскої опери, о котрім ми оногди доносили, надходять такі близші відомости: Огонь показав ся около 4-ої години, як раз по виходї з театру численно згромадженої публики, артистів і служби по скінченю опери Чайковского „Євгеній Онеґинъ“, даної на так зване ранїшне представленє. Вечером того-ж дня мало відбутись послїдне в тім сезонї представленє росийскої опери (бо на піст заповіла свій приїзд опера італїйска). Імовірно затлїли і запалили ся кулїси від стрілу, який в остатнім актї опери дає Онеґін до Ланьского. Огонь розширив ся в одній хвили. В чверть години амфітеатральна саля замінилась в море огнених язиків. Пожар тревав цїлу ніч. Згоріла богата бібліотека, всї декорациї і інструменти музичні. Артисти потерпіли великі шкоди, а п. Мишуґа утратив в огни дорогі костюми. Театр був осьвітлений електричним сьвітлом. Будинок театру, збудований в 1856 р. і обезпечений на суму 162.924 рублїв, не мав запасових виходів, отже коли-би пожар був вибух трохи скорше, в часї представленя, катастрофа була би страшенна! Длятого проймаючий був вид, коли товпи народу згромаджені коло пожару молились, падали на колїна і підносячи руки до неба дякували Богу, що зберіг людий від неохибної смерти. Ратунок будинку показав ся безуспішним; театр згорів до тла.

„Асеміти“. Давно вже не подобало ся богатьом людям поступованє антисемітів супроти жидів. Є люди такі, ще вправдї неприхильні до жидів, але не можуть згодити ся на тактику антисемітів. Така ґрупа людий завязала ся у Львові під назвою „асемітів“. Они хотять усунути жидів а житя публичного, товариского, лїтератского і артистичного, однак в своїй роботї не будуть голосно виступати против жидів, лише будуть їх на кождім місци іґнорувати. А антисеміти роблять своїм поступованєм з жидів немов мучеників в очах людий. Чи асемітизм пошкодить жидам більше як антисемітизм, се покаже ся пізнїйше.

Виставу памятників по віденьскім конґресї 1815 р., устроєну в австрийскім музею для штук і промислу у Відни, відкрив цїсар в суботу, дня 15-го с. м. Вистава виглядає дуже інтересно. В ній зібране множество цїкавих річий, картин, сервісів і т. д., котрі були в руках тих, що брали участь в конґресї або в тім часї занимили виднїйші полїтичні становища. Цїлий ряд двірских повозів заповняє одну салю. Найбільшу увагу звертає на себе стіл до писаня, подарований Наполеоном І. цїсаревій Мариї Люїзї; залоті маршалківскі булави, передані ґенералови Велїнґтонови по побідї під Ватерльо союзними монархами; мундур австрийского ґенерала, котрий вбрав на себе Наполеон I., коли єму підчас его подорожи на Ельбі грозила напасть від селян, що хотїли пімстити ся на упавшім цїсарю. Той мундур дав цїсареви австрийский ґенерал Коллер. Дальше виставлений мундур, в котрім в'їхав наш цїсар Франц І. до Парижа, і устроєно також кабінет цїсарский для щоденних праць. Словом, на виставі зібране величезне число портретів, картин, статуй, рисунків і манускриптів, дуже гарних і інтересних.

Померли: Антін Зарицкий, купець в Бережанах, в 23-ім роцї житя; — Михайло Конюшецкий, вислужений поборець уряду податкового, у Львові, в 69-ім р. житя; — Адольф Одольский, пенсіонований полковник, в Станїславові; — о. Іван Процевят, гр. кат. завідатель прихода Горішні Береги коло Лютовиск, в 33-ім роцї житя; — Емануіл Колянковский, управитель народної школи в Новім Яричеві, в 43-ім роцї житя.

Телєґрами „Буковини“.

—o—

З дня 20-го лютого 1896 року.

Віденъ. Тутешний заступник Болгариї Станчов обійме теку мінїстра заграничних справ в Болгариї.

Віденъ. Канцлєр нїмецкий Гогенльоге від'їхав вчера до Берлина. — В гірничій анкетї скінчили ся вчера наради. Мінїстер рільництва подякував експертам за ради, думає, що вже через ті спільні наради інтересовані ґрупи зблизили ся до себе.

Прага. Ческа шляхта вручила ґр. Тунови процальну адресу, в котрій вихвалює его дуже і висказує бажанє, его вкоротцї побачити в рядах стороництва. Ґр. Тун відповів, що щасливим буде, коли одержить спосібність працювати для сторонництва, а се значить, що прийме мандат посольский, аби стати проводирем сторонництва і звернути его на нїмецкі дороги та сим унеможливити угоду з Чехами.

Царгород. Говорять, що викрито заговір, котрий мав на цїли скинути Абдул Гаміда з трону і окликати его брата Решада Ефендіого султаном.

Мадрид. Потверджує ся, що повстанцї на Кубі зискали дуже важні і користні позициї.

Царгород. З Лондону наспіло також признанє князя Фердинанда князем болгарским, через що він уже загально признаний.

Лїсбона. В Сантарем, провінциї Естремадура підчас маскового балю тамошного клюбу

артистів вибух огонь. Богато мужчин і женщин повискакували вікнами на улицю. Доси виняли з пожарища 34 трупи. Страшні річи діяли ся, коли родини і свояки глядали в румовищу та у огню останків своїх рідни.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 17-го лютого 1896.

		Львів.				*Чернівцї.*		
Пшениця . .	від	7.20	до	7.60	від	7.60	до	7.70
Жито . . .	„	6.25	„	6.40	„	6.25	„	6.35
Ячмінь бров. .	„	5.—	„	6.—	„	5.50	„	5.75
Ячмінь простий	„	4.75	„	5.—	„	0.—	„	0.—
Овес . . .	„	5.20	„	5.40	„	5.10	„	5.25
Ріпак . . .	„	8.20	„	8.75	„	9.—	„	9.25
Горох . . .	„	6.—	„	8.—	„	5.—	„	6.—
Вика . . .	„	0.—	„	0.—	„	0·—	„	0.—
Льнянка . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Біб	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Бобик . . .	„	4.25	„	4.75	„	0.—	„	0.—
Гречка . . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Конюшина черв.	„	30.—	„	40.—	„	0.—	„	0.—
Конюшина біла	„	40.—	„	60.—	„	27.—	„	31.—
Конюш. шведск.	„	35.—	„	40.—	„	0.—	„	0.—
Кукуруза нова	„	5.—	„	5.50	„	4.55	„	4.65

Хміль 00.— 00.— злр. за кільо у Львові оковита за 10.000 лїтрів 12.50—12.75

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні рочники Добрих Рад.

1. рочник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих уступів а зверх 120 забавних приказок і много иньшого. Цїна цїлого рочника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр.. а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. рочник „Д. Р.“ містить до 300 статейок, дуже много приказок і одну довгу повість, що майже через всї числа тягне ся: „Як то з Василя Двірничука зробив ся Василь Дворницкий і які він пригоди мав, що ся свого роду відцурав.“ Цїна цїлого рочника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. рочник „Д. Р.“ містить так само як і другий рочник дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну більшу повість: „Як визволювали Сорохан і Громко своїх синів з войска“. Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази по руски і раз по нїмецки“). Цїна цїлого рочника 1 зр. 30 кр., без двох чисел 60 кр.

4. рочник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рисунків. Цїна цїлого рочника 1 зр. 40 кр., а без двох чисел 70 кр.

5. рочник „Д. Р.“ містить окрім всїляких порад для всїх ще і 8 дуже забавних повісток як нпр.: „Адвокат в небі“ „Ретельний жидок.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. рочник Д. Р. містить забавну повіст: „Петро Фостик і его син Фостович“.

Цїна 6 рочників разом з рек. пересилкою 6 зр.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїпа, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1895 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	12^{24}	.	.	$6^{\underline{39}}$	$10^{\underline{34}}$	6^{30}		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	2^{49}	.	.	$9^{\underline{20}}$	$9^{\underline{31}}$	5^{00}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	$11^{\underline{45}}$	$9^{\underline{35}}$
до Львова								
З Відня, Кракова . . .	1^{22}	$5^{\underline{10}}$	$8^{\underline{40}}$	$7^{\underline{00}}$	$9^{\underline{06}}$	9^{00}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова .	$9^{\underline{50}}$	.	.	1^{32}	7^{37}	$6^{\underline{17}}$		
З Підволочиск	2^{25}	$10^{\underline{00}}$	.	8^{25}	5^{00}	.		
З „ на Підзамче	2^{13}	$9^{\underline{44}}$	.	8^{12}	4^{33}	.		
Зі Стрия.	.	.	.	$12^{\underline{05}}$	8^{10}	1^{42}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	4^{40}	.		
Зі Сколього і Стрия . .	.	.	.	$9^{\underline{16}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг) .	.	.	.	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{04}	.	.	9^{48}	$9^{\underline{47}}$	$5^{\underline{13}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{44}	.	.	$6^{\underline{54}}$	$10^{\underline{44}}$	6^{30}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	8^{30}	6^{25}
зі Львова								
До Кракова і Відня . .	8^{40}	2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{55}}$	10^{25}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	1^{56}	$5^{\underline{46}}$	.	9^{50}	$10^{\underline{20}}$		
„ „ з Підзамча .	.	2^{10}	6^{00}	.	10^{14}	$10^{\underline{44}}$		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{15}	.	.	$10^{\underline{30}}$	2^{40}	10^{35}		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{25}}$	9^{33}	$7^{\underline{38}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{10}}$			
„ Сколього і Стрия . .	.	.	.	.	.	3^{00}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг) .	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Букманича.